

ASSUMPTES PROPIS

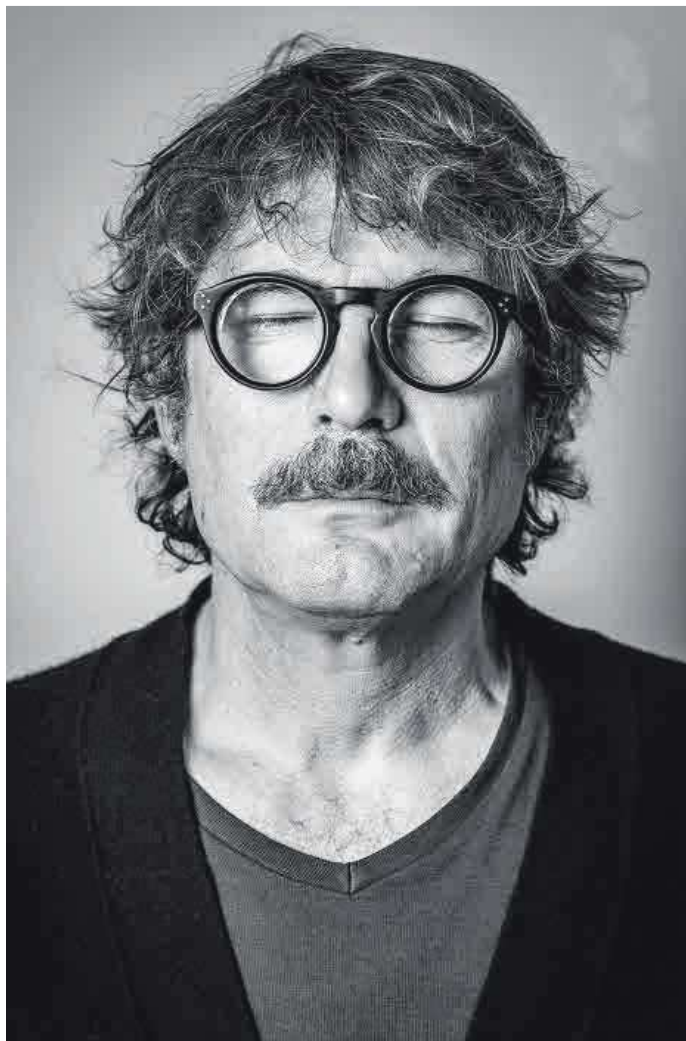
NÚRIA NAVARRO

Marc Roig Badia

ANTROPÒLEG CULTURAL

«M'avergoneixo de la política cultural catalana»

Àngel García

La crítica al que és propi sol ser un assumpte espinós. De vegades, una temeritat. Marc Roig Badia (Barcelona, 1964), antropòleg cultural, però també un bregat gestor de música, teatre i art, fa la primera revisió a la cultura catalana des dels 80 fins als nostres dies a *Barcelona, cultura sense capital* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). El balanç –descoratjador– pot posar molt nerviós la crosta i, alhora, donar gasolina als *haters* incapaçs de l'anàlisi més elemental. Un marró, vaja.

— ¿És un català emprenyat?

— Soc un català avergonyit de les polítiques culturals del meu país, que han afavorit la lògica de la cultura com a producte de consum i no com a expressió de la vitalitat ciutadana.

— Expliqui's, si és tan amable.

— Als anys 70 hi va haver una gran efervescència cultural a Barcelona, però ningú va aprofitar l'impuls. Jordi Pujol desconfiava del món intel·lectual i, a l'altre costat de la plaça de Sant Jaume, l'ajuntament de Narcís Serra, Pasqual Maragall, Joan Clos i Jordi Hereu van utilitzar la cultura com un recurs per a la reconversió urbanística, pensant a situar Barcelona al món i no a fer accessible la cultura a tothom.

— ¿El procés ha fet mal o servei a la causa?

— Ha provocat que una part no se senti convidada a la festa.

— Pot ser val la pena saber què entén vostè per cultura.

— És el llegat compartit que acaba configurant la identitat d'un poble. És un espai compartit per reflexionar qui som, com som i quines són les nostres tensions.

— El teixit social ha canviat. El món s'ha globalitzat.

— La globalització està acabant amb els ecosistemes naturals i culturals. Jo tinc tres fills, de 20, 15 i 5 anys. El de 20 va créixer amb *Bola de drac*; la petita ha nascut quan TV-3 es veu obligada a competir amb les plataformes. L'escola compleix el seu paper, però no hi ha reverberació al carrer.

— ¿La diversitat no el complau?

— Si no establim cap jerarquia, qui guanya és el capitalisme.

— Això passa a tot arreu.

— Dinamarca inverteix 880 euros per persona en cultura a l'any; Holanda, 500; el Regne Unit, 233; Andorra, 108 i Catalunya, 30. Des de Pujol fins avui, la inversió no ha

superat el 0,7%. ¿I com és possible que un president que es declara independentista no tingui clar que el seu actiu és la cultura del país? ¡Inverteix tant en cultura com el Govern de Castella i Lleó! Com diu l'historiador Arnau González Vilalta, l'únic que ha de fer l'Estat espanyol és esperar. En 20, 30, 40 anys la llengua s'extingirà. No s'utilitza, no és popular, hi ha una part que no la viu, ni la balla, ni la canta.

— L'esquerra tampoc proposa.

— Com que els socialistes fan polítiques de dreta, l'esquerra no acaba de trobar ni la manera ni el to. Jo, que soc d'esquerres, defujo del nacionalisme romàntic i patriòtic. Crec en la defensa de la diversitat cultural tant com en la defensa de la diversitat natural. Defensar la cultura pròpia i autòctona és un dret.

— Terry Eagleton diu que la cultura ha de mossegar la mà que li dona menjar.

— És d'estat democràtic conviure amb la dissidència i donar joc al tercer sector. Però aquí s'ha buscat aconseguir notorietat internacional, donar el *pelotazo*. Els grans equipaments els visiten turistes i un 20% dels locals, majoritàriament de la classe mitjana instruída. No és una democràcia cultural real.

— No salva ningú. Ni tan sols el Taller de Músics, bressol de Rosalía.

— El Taller està superbé, però és un centre privat. El que dic és que no s'ha construït una xarxa potent d'escoles públiques de música. Ens hem obsessionat tant amb la idea de les indústries creatives i la innovació que hem oblidat el valor real de la cultura: la vida col·lectiva. El teixit d'ateneus, els centres cívics i l'escena alternativa s'ha enfonsat.

— Barcelona no pinta i Madrid sí, diu.

— Si avui Madrid és el doble que Barcelona és perquè hi ha hagut unes polítiques de centralització fortíssimes i Barcelona és una ciutat més a l'Espanya radial. I ni l'ANC ni Òmnium Cultural han fet res. Estan molt preocupats per la independència, però no per la cultura catalana.

— Vinga, atreixi's a proposar solucions.

— Mereixeria un altre llibre, ¿no? Sí que crec que cal descentralitzar físicament la cultura, portant-la als barris i a la Barcelona metropolitana. I crear un sistema cultural català, per exemple, connectant el Macba amb els centres de producció contemporània de Girona, Lleida i Tarragona. ¡Això no s'ha produït en 40 anys! ■